

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség köziratok visszaadásán
vagy megőrsére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Égés minden óra 3 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 4.

A villamos és gázvilágítás összehasonlítása.

Irta: Dr. Károly Irén.

Kimutattam a „Tiszántúl” f. évi márczius 4-iki számában, hogy a Ganz és Társa cég proponálta gépegyesek a közvilágításra és a magánfogyasztásra szükséges és előirányzott elektromos energiát nemcsak képesek termelni, de még fölösleges lóerővel is rendelkeznek. Föltartam annak a nézetnek, irányának is a tartáhatatlanságát, hogy a város a tervbe vett villamos izzó- és ivlámpákkal nemcsak rosszabbul nem lesz világítva, hanem sokkal jobban, és — ha az utcákból kaszinót nem akarnak varázsolni — ez a világítás a jogos igényeknek teljesen megfelel. Mert ha eddig 46,000 m. hosszúságban csak 925 lángunk volt, miért volna a proponált 2020 láng a 16 gyertyafénynyel, ugyanennek a hosszúságnak a bevilágítására rosszabb? S ha eddig a város összes utcáinak és tereinek megvilágítására csak 12,030 n. gyertyaszám esett, $(112 \times 50 + 470 \times 10 + 376 \times 5 = 12,040)$ a tervezett villamos világításnál pedig 59,200 n. gyertya $(2000 \times 16 + 34 \text{ ivlámpa} \times 800 \text{ n. gyertya} = 59,200)$ esnék; kérdem miért nem volna ez jobb, mint az eddigi; csak azért, mert villamos?!

Még itt meg kellene említenem a tervbe vett villamos világítás előnyére azt a fontos körülményt is, hogy eddig a gázzal világított utcákon egy-egy gázláng évi átlagos égési órája az 1900. évben, — mikor az előző évhez az évi átlagos égési óra 110 órával szaporodott lángonként — 2193 óra volt; holott

a villamos világítás rendszerénél egy-egy láng évi átlagos világítási órája 2400 óra, tehát lángonként évente 200 órával több ideig világít a villamos izzóláng.

Avval állnak elő egyesek, ha már villamos világítás lesz, hát legyen olyan, mint Rómaé, Nizzáé, egyes világhírű fürdőké; és épen azért kell a gépegyeseket megnagyobbítanunk. Még ekkor sem tudnám épen a város és a tervszerű villamosvilágítás érdekében a nagyobb gépegyeseket javaslatba hozni, ha esetleg megkérdeznének. Mert még a fent kimutatott 59,200 n. gyertyán felül a nélkül, hogy a tervezett gépek nagyságát (250 lóerős gépekről van szó) megnagyobbítanám, mindig tudunk a közvilágításnak körülbelül 48,000 n. gyertyát pazarlásra adni, a nélkül, hogy a tervezett magánvilágítás (3000 drb. egyidejűleg égő a 16 n. gyertyák számát megkisebbiteném) ezzel csorbát szenvedne; hisz rendelkezésünkre állana két kis gép, melyek eddig a színházat látták el villamos fénynyel. De én e két gépnek igénybevétele már pazarlásnak veszem, mert amit Róma, Nizza megtehet, arra nincs szüksége Váradnak; nálunk a polgárság fizeti a közvilágítást is, ott pedig a betódló idegenek.

Ezek után az a fő kérdés, mibe kerül a tervezett villamos közvilágítás; mennyibe jó a magánvilágítás; s van-e előnye a villamos világításnak a gázé felett? A városnak eddigi nyomorúságos világítása évenként 44784 koronába jó; a kétszer több lángu és majdnem 5-ször több sz. gyertya-fényű villamosvilágítás — pedig ivlámpát csak 34-et vettem fel — kerülne az első évben 63,600 koronába. De míg a gázvilágításnál ez a kiadás évenként állandó, addig a villamos világításnál majdnem abban az arányban csökken, a mely arányban

a magánfogyasztók szaporodnak. Legalább Verseczen az első három év után a bevétel a kiadást fedezte meg minálunk az első évben egy Hectovatt termelése óránként 3-9 fillérbe kerül, ott már most csak 2-5 fillérbe pedig Verseczen is elég hosszú utcasortot világít: 58,000 méter a villamos telep.

Eddig a város lángonként és óránként (10 n. gyertyafény) fizet a gázért 2-96 fillért, a villamos izzólámpa óránként (16 n. gyertyafény) kerülne a városnak az első évben 1-9 fillérbe.

A gázgyárnak folyó évi november hó 19-én kelt legújabb ajánlatáról később akarok megemlékezni.

A mi a magánvilágítást illeti, természetesen, hogy itt elsősorban a kérdésnek a finanziaális oldalát nézzük. Ha a gázgyár azt állítja, hogy a közvilágítás neki jövedelmet nem hoz, akkor valószínű, hogy a magánosoknak nem adja óránként a 10 n. gyertyafényű gázlángot olcsóbban, hanem drágábban, mint a városnak, azaz 2-96-nál drágábban.

S tényleg, a mint tudom, a magánfogyasztó fizet egy lángért (a 10 n. gyertyafénynyel) óránként 4-47 fillért; (ugyanis 1 kbm gázért óránként eddig fizet a magánfogyasztó 35 fillért, mivel pedig egy 10 gyertyafényű gázláng fogyaszt óránként 4-5 angol köblábat, tehát csakugyan jelenleg egy lángra esik 4-47 fillér.)

Most kérdem, mennyiért fogja adni a legrosszabb idősokban, az első években, a város a magánosoknak az áramot?

Az első években egy hectovatt elektromos energiát óránként 7 fillérért fog adni, tehát egy 16 n. gyertyával felérő izzólámpa fénye óránként kerül 3-2 fillérbe a magánfogyasztó-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az Üdvözítő keresztaláláról.

Irta: Dr. Lindenberger János

Néhány nap multán nagy esemény emlékét őríti a katolikus egyház. Azon nap emlékét mely az emberiség történelmében Dániel próféta által megjósolt fordulópont: az Üdvözítő, keresztalálának emlékét. Ezen körülmény indított arra, hogy a szentírás és ókori történelem fényénél elmondjak egyet-mást Üdvözítőnk keresztaláláról; közöljek vonásokat, melyek kevésbé ismerősök.

Az ószövetség törvényhozása legfeljebb csak mint idegen szokást ismerte a keresztrefeszítést; Isten káromlására, amivel a zsidók Üdvözítőnköt vádolták, megköveztetést szabott.¹ Mivel azonban római uralom alatt Izrael népének nem volt többé joga, halálos ítéletet hajtani végre,² így került az Üdvözítő ügye Pontius Pilatus római kormányzó elé.

A keresztrefeszítés szokása és módja valószínűleg a phöniciáitól ered; ezektől tanulták el a görögök s rómaiak; utóbbiak e szokást Judeába is behurczolták. Már a Makka-baeusok fejedelmi házából származó Alexander Jannásról olvassuk, hogy lázongó elemek meg-

fékezésére többeket keresztire feszített.³ E büntetés módja tehát nem volt ismeretlen a zsidók előtt s így történt, hogy pogány rómainál Krisztus Jézus keresztire feszítését követte a felbőszített tömeg.

Az evangéliumok egy értelemmel tanuskodnak arról, hogy az Üdvözítőn katonák hajtották végre a halálos ítéletet. Ahol ugyanis az ítélet végrehajtására a bírónak nem álltak rendelkezésére külön szolgák (lictörök), az ott székelő legioból választottak ki négy katonát (quaternio), kik egy centurio⁴ vezetésével alatt tettek eleget a bíró parancsának.

A keresztrefeszítést megostoroztatás előzte meg. Az elíteltet római szokás szerint — miután ruháját felső testéről lehúzták — alacsony oszlophoz kötözve ostorozták. Igaz ugyan, hogy V. Móz. 25 f. 3. v. értelmében 40-nél több ütést nem volt szabad az elítélre mérni; római katonák azonban nem ismerték el az ótörvény e korlátot szabó parancsát és Horatius, ki „horribile flagellum” rettentő ostorozásról⁵ ír továbbá Suetonius⁶ tanuk reá, mily szörnyű módon hajtották végre a rómaiak szerencsétlen áldozataikon a megostoroztatást. Ez a sors érte az Üdvözítőt is.

Ha az ostorozásnak vége volt, a kereszt

¹ Riehm, Handwörterbuch der bibl. Alterthümer. I. k. 879. l.

² Exactor mortis Tacit. annal. 3. k. 14. f.

³ I. Satyr. 3. 119.

⁴ Claud. 34. Domit 11.

vízszintes gerendáját (patibulum, antenna) az elítelt nyakára kötötték s úgy vezették őt a lakosok okulására népesebb utcákon át a vesztőhelyre, hol a kereszt függőleges gerendája a földbe erősítve készen állott. A keresztény hagyomány azonban úgy tanítja, hogy Üdvözítőnk egész keresztjét vitte a Kálvária hegyére. És ha szemügyre vesszük, hogy a császárság korában a keresztrefeszítés módja sok tekintetben megváltozott; ha tekintetbe vesszük a római katonáknak Üdvözítőnkkel tanúsított önkénykedését, könnyű szerrel igazolva látjuk a hagyomány állítását. A szomorú menet élén kikiáltó ment, ki az elítelt bűnét hangos szóval adta tudtára a tömegnek; vagy pedig táblára írva azt az elítelt nyakába akasztották — mint valószínűen Krisztus Jézussal is történt⁷ s az ítélet végrehajtása után a keresztre szegtek. És mivel megkötözve szokták rendes körülmények közt vezetni a felfeszítendőt, bizonyára az Üdvözítővel sem tettek kivételt.

Ami a keresztfát illeti, melyen Üdvözítőnk sz. élete áldozatát hozta értünk, nincs biztos adatunk arra, hogy minő fából volt; alakját tekintve nem lehetett nagyon magas, mert hiszen Özséb — a történetíró — beszéli el⁸, hogy a barbár rómaiak keresztrefeszített áldozataikra még vadállatok is eresztettek, melyek bizonyára nem érték volna el az elíteltet, ha magasan függött volna. Az Üdvözítőről meg

⁷ Ján. 19 f. 20. v.

⁸ H. E. 5. 1.

¹ Lev. 24. 16.

² Ján. 18. 31.

nak, vagyis 16 n. gyertyafényű izzólámpának két óráig tartó világítása bele jő 7 fillérbe. A bevezetés költsége pedig aránytalanul olcsóbb, mint a gázzal való világításnak a bevezetése.

De tegyük fel, hogy a közvilágítás és magánvilágítás ára mind a két fénynemnél egy árba kerülne úgy a városnak, mint a magánosoknak: és ha lehetséges volna is pénzügyi szempontból az egész városnak gázzal való világítása — a minthogy nem lehetséges gazdaságosság szempontjából; s ha vállalkoznák is erre a kivihetetlen tervre a gázyár saját költségére, a mint elég okosan nem vállalkozott: mondom, ha az összes utcák kivonának gázzal világítva és a magánfogyasztók részére a gáz egyértékű volna a szükséges izzó- vagy iv-lámpa árakkal: kérdés, mi bír döntő erővel ilyen esetben? Szerintem: a polgárság jól felfogott érdeke. Bizonyára a polgárok egészsége, biztonsága, kényelme. Nos, ha ez áll, akkor azé az előny, a melyik a föltételeknek természeténél fogva jobban megfelel. Ezeket az előnyöket, pedig eddig csak a villamos világítás nyújtja. Hogy a magánvilágításnál csak a villamos világítás nyújtja az említett előnyöket, ez, gondolom annyira ismeretes, hogy csak röviden szölok hozzá. A fényerő nagyságának tetszés szerint való elosztása csak a világítás nemnél lehetséges: a teremben, hálószobában, folyosón, üzletben, pinczében más-más fényerejű lámpát alkalmazhatók, a gázzal ezt nem tehetem. Egészségi szempontból pedig valóban patentirozott: mivel az electromos izzólámpánál nincs égés, tehát nem rontja a levegőt, mert nem fogyasztja a levegőből az élet fentartásához szükséges oxigént, és nem fejleszt főfájást okozó szén-savat, a mi annyira rontja a jó levegőt. Nem robban, nem gyújt; minden veszély kivan zárva; nem aggódik a családfentartó, ha otthonából távozik, vajon nem nyitják-e ki és nem hagyják-e nyitva a gázcsövet.

A kezelése, ideálisan egyszerű, könnyű, hazamenet és távozáskor kényelmesen gyújtható és oltható. Ha ez nem volna így, nem tudná megfejteni az ember, hogy miért nagyobbodik évről-évre azoknak a magánfogyasztóknak a száma, kik gázvilágításra berendezett lakásaikat a villamos világítással cserélik fel, még olyan helyeken is, hol a gázvilágítás

olcsóbb, mint náunk, a villamos világítás pedig drágább, példa erre a szomszédos Arad.

Ne féljünk tehát attól, hogy Váradon kevés lesz a magánfogyasztók száma. A mi igaz, nem kell azt félni, előbb vagy utóbb, de győzni fog a jobb.

Kik mennek Hegedüssel?

Most már befejezett tény, hogy *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter elhagyja állását. Politikai munkatársunk beavatott körökből még azt az értesülést is nyerte, hogy a miniszterrel együtt fognak távozni *Nagy* Ferencz politikai államtitkár, továbbá *Mándy* és *Szerényi* miniszteri tanácsosok. Szóval a kereskedelemügyi miniszterium vezetése gyökeres változáson megy keresztül.

Hegedüsnek csak egy komolyan számbavehető utódját emlegetik: *Horánszky* Nándort. Az államtitkárságra *Szerényi* és *Vörös* László nevei vannak forgalomban.

Peticziók tárgyalása.

A zichyfalvi mandátum tegnapi folytatóságos tárgyalásán a bíróságot meg mindig azok az ellenbizonyítékok foglalkoztatták, melyeket gróf *Karácsonyi* Jenő képviselő becsátott rendelkezésre volt ellenjelöltje, *Dániel* Lászlóval szemben. Most szintén ezeket czáfolta dr. *Darvai* és sok dolga akadt, mert dr. *Pollák* Győző nagybecskereki ügyvéd a bukott jelöltnek 836 szavazatát támadta meg etetés-ítatás és vesztegetés címén. Szerinte *Dániel*nek csak a választás napján fizetett korcsmai kontója is oly nagy volt, hogy abból 941 választójára fejérent 12 korona esett. A tárgyalás most sem ér véget, mert *Polónyi* Géza választásvédő és védőtársa dr. *Pollák* is még hosszasan fognak beszélni.

A kuria tegnap tárgyalta a vágvecsei választás ellen beadott petíciót *Vavrik* tanácselnök vezetésével. A kerületből *Ajlicz-Horváth* Dezső néppárti *Emmer* Kornélt buktatta ki. Az utóbbi 52 szóval maradt kisebbségben s hívei vesztegetés, etetés-ítatás, valamint osztály-és felekezeti elleni izgatás címén támadták meg a néppárti képviselő mandátumát. A kérvényező *Emmer*-pártiakat dr. *Sztranzky* Izor nyitra ügyvéd képviselte, választásvédők dr. *Baránszky* Gyula és dr. *Platthy* György voltak. A petícionálók ügyvédje előadta, hogy a

néppárti jelölt szóval és írásban már négy héttel a választás előtt izgatott mindenfelé.

Ezúttan a vallás elleni izgatás adatait sorolta elő.

Utána a választásvédők beszéltek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 4.

Hegedüs kereskedelemügyi miniszter távozása a folyosó témája.

Hegedüs Lóránd a miniszter fia mélabusban beszél ismerőseinek:

— Megszüntem *Herhast*-nak lenni, mártól fogva *self made man* vagyok.

A lehullott csillag nincs jelen, ellenben a fölszálló csillagzatot *Horánszky* Nándort körül fogták a folyosón az emberek:

— Az idén rövid lesz a kereskedelmi tárcza vitája — mondják.

Valaki megjegyzi:

— Az is egyik indoka lehetett *Hegedüs* távozásának.

A tegnapi párbaj hősei közül a sebesült *Rakovszky* jelen van a teremben, új barátja *Tisza* István gróf, a kivel a párbaj után melegen kézszoritást váltottak, nem jött még el.

Ma megtette a miniszterelnök az üléseknek 3 óráig való meghosszabbításáról szóló indítványát, a mely ellen *Nessi* Pál azt javasolta, hogy az ülés elején hosszabbítsák meg a tárgyalási időt; vagyis 9 órakor kezdjenek tanácskozni.

Ma megkezdtek a *belügyi tárcza* tárgyalását, melyhez *Babó* Mihály, *Boncza* Miklós és *Hellebront* Géza beszéltek.

*

Dániel Gábor előköli.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után jelenti, hogy az ülések meghosszabbítása tárgyában 2 indítvány adatott be, még pedig *Szell* Kálmán indítványában az ülések meghosszabbítását délután 3 óráig kéri, míg *Nessi* Pál indítványa azt czélozza, hogy az üléseket már 9 órakor nyissák meg és csak 2 óráig tartassanak.

A ház az indítványok felett holtan fog szavazni.

Következett a napirend vagyis

világosan olvassuk¹, hogy midőn szomjazott a keresztben egy katoná izsopszállal elérte a száját. Egyébként megváltásunk ezen eszközének leírását csak 2. századbéli írótól bírjuk. Sz. Jusztinus vértanu,² sz. Irenaenus³, Tertullianus⁴ mondják, hogy a keresztnek, melyen Üdvözítőnk függött, négy ága volt; ők említik azt is, hogy a főgerenda közepén egy támasztó szeg (sedile) volt, hogy arra ültetve az Üdvözítőt egyrészt a felszegezés könnyebben menjen, másrészt elejét vegyék azon lehetőségnek, hogy a felfeszített Üdvözítő sz. teste a keresztől leszakadjon. Könnyen érthető aesthetikai okokból azonban a keresztrefeszített Megváltó ábrázolásánál ezen szeget régtől fogva elhagyták s a lábak alá rajzoltak támasztókat (suppedaneum), aminek különben — mint az 1856. évben a Palatinuson kiásott 3. századbéli guynképe a megfeszített Megváltónak igazolja — történelmi alapja lehetett.

Példabeszédnek k. 31 f. 6. v. támaszkodó zsidó szokás volt, melyet a pogány rómaiak megtértek, hogy az elítéltnak — ha a vesztőhelyre ért — kábító italt adtak érkei eltompítására. Előkelő nők ezen ital elkészítésével részvétüknek adtak kifezést. Hogy azonban a

»myrrhával vegyített bor« (Márk. 15 f. 23 v.), illetve az »epével vegyes bor«, melylyel Krisztus Jézust sz. Máté (27 f. 34. v. szerint megkínálták, az a kellemes ízű myrrhabor volt-e, melyek *Plinius*¹ és *Flavius József*² is ismernek, vagy pedig újabb kegyetlenség az isteni Megváltóval szemben, mint az egyes későbbben élő szentatyák vélik, nem lehet eldönteni. Tény, hogy Üdvözítőnk nem ivott belőle és hogy ezen ital különbözött attól, melylyel a katonák kínálták meg Őt, midőn már a keresztben függött és szomjazott. Ez utóbbi u. i. vízzel hígított eczet volt, mely »posca« néven a római közkatonák rendes italul szolgált s mint *Plautustól*³ tudjuk, tiszta eczet alakjában részét képezte a katonák zsoldjának.

A sz. evangéliumok határozottan írják, hogy keresztrefeszítés előtt a katonák megfosztották Üdvözítőnk ruhájától s arra sorsot vetettek. És ámbár a guynképen, melyet említettem a felfeszített rövid ruhában van, egyéb adatokra támaszkodva nem lehet okunk kételkedni arról, hogy az evangéliumok s a hagyomány igazat mondanak, midőn ennek ellenkezőjét vallják.

Ha fontolóra vesszük azon kifejezéseket, melyekkel *Cicero*, *Plautus* és *Flavius József* a

keresztrefeszítést körülírják, megtudjuk, hogy a rómaiaknál szokásos keresztrefeszítés következő módon történt: legelőször a kereszt főgerendáját erősítették a földbe, azután a keresztrefeszítendő felemelve a támasztó szegre ültették, felső testét s lábait kötelekkel a keresztfához erősítették, végre kezeit és lábait szegekkel verték át. A rendestől eltérő, kivételes eljárás volt az, midőn a földre fektetett keresztrefeszítendő részegítették az elíteltet s úgy állították fel. *Lucianus* 2. századbéli görög írótól és sz. *Pionius* vértanu-irataiból tudjuk ugyan, hogy e kivételes módot is alkalmazták néha-néha; latin és görög szentatyák azonban többséggel azt állítják, hogy Üdvözítőnk előbbi módon feszítették meg.

Hogy Krisztus Jézus sz. kezeit szegekkel lyuggatták át, világosan említi Ő maga¹; elég világosan szól az Üdvözítő a lábain levő sebhelyekről.² Különböző kétségtelenül bizonyos, hogy rendes szokás szerint a felfeszített lábait is oda szegezték a keresztrefeszítő *Plautus* »kisértet« című vigjátékában egyik rabszolga, ki maga helyett társát szeretné a keresztben látni, így szólítja meg a másikat. »Feszítsenek meg oly módon, hogy kétszer kezeidet, kétszer lábaidat szegekkel verjék át.«³ És hogy Üdvözítőnk lábait

¹ Ján. 19 f. 29 v.]

² Dial. c. Trypk. c. 91.

³ Adv. haz. 2, 24, 4.

Contr. Marc. 3, 18.

¹ Hist. nat. 14, 13,

² Antiq. jud. 3, 83.

³ Miles gloriosus, III, 2, 23.

¹ Ján. 20 f. 25 sk.

² Luk. 24 f. 39 sk.

³ Mostellaria II, 1, 13.

A belügyi tárca költségvetésének tárgyalása.

Jakabfi Imre előadó ismerteti a költségvetést.

Babó Mihály a belügyi tárca majd minden ágát bíráló tárgyává teszi, de mindenképp előtt mint egész közjogi organizmusunk karakterisztikumát ecseteli, hogy az országgyűlés tagjait az országgyűlés megnyitásokor a király házában a Gotterhalteval fogadják. Védelmébe veszi azután a megyét az állami közigazgatás ellen, mely még rosszabb lesz mint a megyei, a kormány még nagyobb befolyást nyer. Szól az opera rengeteg szubvenziójáról, — de az *elemi oktatásra* vajmi kevés összeget fordítanak.

Kritizálja a gyermekhalandóság csökkentésére tett intézkedéseket. Végig megy a belügyi tárca minden tételén s mindenütt visszasesést talál, éppen azért a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

A közigazgatás államositása.

Bonczá Miklós: A kormány közigazgatási politikáját helyesli. A közigazgatási tanfolyamokat kielégítőnek tartja, csak kevesli azt a százezer koronát, mely erre a célra a költségvetésbe fel van véve.

A jó állami közigazgatás a mindenkori belügyminiszter becsületétől és tisztességétől függ.

Wilczek Frigyes gr.: Az a baj, hogy a belügyminiszter a legfőbb feyelmi bíróság!

Bonczá Miklós elmondja a lex Szapárianá történetét. Akkor mondták ki először azt a nagy igazságot, hogy a közigazgatást államosítani kell. Kár, hogy akkor az megbukott. A kormánynak erkölcsi kötelessége a közigazgatási reform megcsinálása. Felszólítja Széll Kálmánt, hogy a belügyi tárcát ne adja ki a kezéből, mert ő van hivatva az általános közigazgatás reformját, javítását megcsinálni.

A költségvetést elfogadja

Gazdasági bajok.

Hellebronth Géza a gazdanép romlásáról beszél.

A telekkönyvek tele vannak a gazdák eladósodásának szomorú bizonyítékaival. A főispánok a kormány végrehajtó közegei. Pedig azokra az urakra nincs szükség, mert a főispáni teendőket könnyen elláthatja az alispán is. A főispánokat könnyű szerrel nélkülözheti az ország és sok százezer korona haszontalanul ki nem adatnék. Részletesen szól a tárczához.

A költségvetést nem fogadja el.

Protestáns sérelmek.

Egy idő óta hozzávagyunk szokva hogy protestáns atyánkfiai nagyon sűrűn panaszkodnak az ő állítólagos »sérelemeikről«, elárasztják ezekkel a sajtó minden közegét, konventjeiket, sőt az országgyűlést. Egy-egy kis jelentéktelen, legtöbbször alaptalan dologgal olyan lármát csapnak, mintha legalább is — gályarabsággal fenyegetnék őket.

Emlékezni fognak olvasóink, hogy két évvel ezelőtt mily nagy zajt csaptak amiatt, hogy *Majláth* püspök »erdélyi püspök«-nek nevezte magát s *Wlassich* miniszter is elismerte egy rendeletében e címnek jogszerűségét. Mikor emiatt több oldalról szorongatták a miniszter *Pauler Gyula* történetírót, az országos levéltár igazgatóját bizta meg, hogy derítse ki az oklevelekből, mi cím illeti meg *Majláth* püspököt és a tudós történetíró kutatásainak eredménye az volt, hogy igenis az »erdélyi püspök« czime teljesen jogszerű és a magyar történelmi hagyományban birja alapját. De azért még ma is prüszkölnek ellene az atyafiak és mint hallatlan sérelmet emlegetik.

Hogy a millenniumi Te Deumot a Mátyás templomban tartották és nem a kálvin-téri imaházban, ez is nagy sérelem volt a »türelmes« protestánsok szemében, valamint azt is felemlítik minden alkalommal — legutóbb — mult őszön is — hogy az országgyűlés megnyitása és berekesztése a budai királyi vár Szent István kápolnájában történik. Pedig gondolom a királynak is joga van a saját templomába menni imádkozni. De hát nekik már az is szálla a szemükben, hogy a király — katolikus. Méltán írta nem régen *Bartha* Miklós, hogy legközelebb azonos megfognak ütközni, hogy pápának — pápistát választanak.

Néhány két előtt *Szabolcska* Mihály temesvári ev. ref. lelkész fedezett fel egy újabb »sérelem« s hogy elégtételt nyerjen saját igazgatóját és tanártársait feljelentette a kultuszminiszternek. A »sérelem« pedig abból állott, hogy Erzsébet napján a temesvári állami tanítóképezde növendékeit — horrendum dictum! — katolikus templomba vitték gyászmisére, hogy imádkozzanak b. e. nagy királynénak lelki üdvéért. Ugy-e hogy nagy sérelem, méltó a bosszura! No de térjünk közelebbi dolgokra.

Csák Máté, egyik helybeli ev. ref. lelkész, a nagyváradi sajtóban nem találván méltó teret, a »*Debreceeni Protestáns Lap*« febr. 22-iki számában nagy, három hasábos cikkben zengi el az éneket a nagyváradi protestánsok sérelemeiről.

Hogy mi minden lehet ebben, sejtethetik abból az olvasók, hogy a bevezetés már így szól: »A legújabb időben azonban majdnem a »középkor sötét üldözését türjük.« Igazán márcsak a gályarabság van hátra!

Az első sérelem az, hogy a püspök egy protestáns tisztelgő deputációt nem fogadott. Persze, hogy miért nem fogadta? — arról hallgat a cikkíró. Mi nem akarunk indiscretiót elkövetni, azért mi is hallgatunk róla, csak azt jegyezzük meg, hogy ugyanazon alkalommal a püspök az összes felekezetek deputációit külön-külön fogadta, az izraelitákat is, az ágost. evangélikusokat is stb. Talán még sem a püspökben kell tehát keresni a visszautasítás okát.

Másik nagy sérelem az volt, hogy az iparos ifjak zászló szenteléséből — pápista ünnepet csináltak a székesegyházban rendezték. No hát mi ugy gondoljuk, hogy nem a püspök kérte az iparos ifjak egyletét, hogy zászlójukat megáldhassa, hanem ők kérték talán a püspököt, hogy áldja meg zászlójukat. És talán nem is volt okuk megbánni? Vagy panaszkodtak-e miatt valakinek? Mit szól hozzá *Bertsey* ur? Az iparosok menháza, az iparos betegsegélyző és más iparos egyletek többet is tudnának mondani annak az áldásnak a foganatos voltáról.

Ilyenfélék a többi nagy hangon feltálat »sértések« is, de nincs hajlandóságunk sorra szedni őket. Hogy egy rk. káplán miket beszélt a reformátusokról, hogy egy áttérőnek 3 főt adtak és nem tudom miket ígértek stb. igen általános dolgok, tessék megnevezni a személyt, helyet és időt majd megfelelnek az illetők; de különben is »középkori sötét üldözés«-hez alig képeznek adatot.

A helybeli premontrei rendű főgymnázium tudós és érdemes tanárainak is kijut a szörnyű megvádoltatásból. Nem féltjük őket. Ugy ismerjük őket, hogy nem ijednek meg semmiféle denuncziálástól.

Ne tessék azonban azt hinni, hogy valami szörnyű üldözésről vádolja őket *Csák* Máté ur Dehogy. Pápista misére viszik a tanulókat, keresztény helyett keresztényt használnak, Szent-Istvánt nem mondják I. Isivánnak stb., szörnyű nagy sérelmek ugy-e bár?!

Végül az fáj nagyon a nagytiszteletű urnak, hogy »míg alig pár száz r. kath. s alig valamivel több gör. kath. legénységnek rendez tábori papja van Nagy-Varadon, addig a katonaság 1/10-ed részének a 975 tagból álló ev. ref. vallásu katonaságnak lelkigondozása nincs.«

Nem akarunk hosszasan foglalkozni ezzel a »sérelem«-mel sem, hanem egyszerűen közöljük a nagyváradi közös hadsereg legeslegutolsó hivatalos adatait a legénység vallásáról a következőkben:

Róm. kath.: 740, gör. kath.: 114, gör. kel.: 729, ág. ev.: 139, ev. ref.: 616 és izr.: 141. Hozzáteszük, hogy a tisztikarnak legnagyobb része róm. kath. vallásu. Külön katona lelkésze csak a róm. kath. és gör. keletieknek van, akik *tényleg* a legtöbbben vannak.

Ha sérelmeik ennyire nélkülöznek minden alapot, akkor ne várják, hogy akár az illetékes fórumok, akár a nagy közönség adjon arra valamit.

Dr. Vucskics Gyula.

tényleg átszegeztek, közös megegyezéssel vallja a hagyomány is.

Adatok híján azonban nem lehet eldönteni bizonyossággal azt a kérdést, vajjon az Üdvözítő lábait külön-külön, tehát két szeggel, vagy egymásra téve egy szeggel szegezték keresztire. Az bizonyos, hogy a keresztrefeszített Üdvözítő legrégebb képei s a 12. századig élő hagyomány első feltevése mellett szólnak.

Igy függött a felfeszített kitéve a nap égető sugarainak, gyötrő szomjuságnak s lassu haldoklásnak. A test végtagjai egymás után meredtek meg, miáltal a vér erősebben tödült agy- és szívre, előbbiben erős nyomást, utóbbiban kinos szorongást okozva, míg végre beállt a halál. A szervezet ereje olykor 12, sőt 24 óráig is ellenállt; míg *Flavius József* beszéli, hogy Jeruzsálem ostrománál Titus többek közt három embert keresztrefeszített és ámbár hamarosan levették őket a keresztről, mégis — a gondos ápolás dacára — csak egy maradt életben. A sz. evangéliumokból tudjuk, hogy az Üdvözítő meggyötrött szervezete csak három óra hosszant bírta a szörnyű kint s a katona, ki a véget siettetni akarta, már halva találta őt a keresztfán.

* * *

Befejezésül még egyet említek, ami hitvédelmi szempontból birhat fontossággal. Mi sem természetesebb, mint hogy a keresztény

világ mindenkor legnagyobb tisztelettel illette válságunk eszközt, a szent keresztet s hívó lélek boldognak érzi magát, ha csak egy szálkával birhat e drága fából. Mivel rotterdami Erasmus után egyebek közt a neves angol történetíró *Macaulay* azzal az állítással lepte meg a katolikus világot, hogy a sz. kereszt ereklyéi kifogyhatatlanok s ha mind összegyűjtenék egy hadihajó faanyaga kitélnék belőlük, katolikus tudósok statisztikai uton czáfolták meg ez állítást.

Rohautz de Fleury, ki a szenvedés esz-közéiről monumentális monographiát írt, összehasonlította megbízható adatok nyomán a sz. kereszt kézen forgó hiteles ereklyéit s azok nagyságát együttvéve 9—10 millió köbmiliméterre teszi. A szent kereszt fája azonban még minimalis számításal is körülbelül 57 millió köbmilimétert tesz ki. Ha felvesszük tehát, miszerint *Rohautz*nak minden kutatása mellett még más 10 millió köbméterrel nem volt tudomása; hol vagyunk még az 57 milliótól? Világos dolog tehát, hogy *Macaulay* ítélete amilyen sértő, olyan felületes is s hogy nem vagyunk kénytelenek a sz. kereszt ereklyéinek csodás sokasodását tételezni fel, mint sz. *Paulinus*² gondolta.

¹ Memoire sur les instrumens de la passion. Paris, 1870, 97—179. l.

² Ep. 31. ad. Server.

UJDONSÁGOK.

Hurokra került szélhámos.

Tegnap délelőtt hallgatták ki a magát nyugalmazott százados-hadbírónak nevező **Steiner Hugót** a rendőrségen. A rendőri sajtóügyi iroda a jeles férfit kihallgatásáról a következőket jelenti:

A jeles férfi, közép termetű, sovány, barna, ritkás haju, gyöngye, vézna mellű alak, Érmihályfalván mint orvos és hadbíró próbált szerencsét. Nagyváradról gyalog ment Paptamásiig, honnan vonaton Érmihályfalván át Debreczenbe igyekezett egy állítólagos rokonához. Szállásadójától, Steintől az órán és lánczón kívül egy felöltőt és pénztárczát (1 korona tartalommal) is lopott. Az eddigi nyomozás során annyi már kiderült róla, (itt dr. juris-nak mondja magát), hogy **Steiner Manó** nagykőrösi születésű, 38 éves, állítólag 21. vadász-ezredbeli lefokozott tart. hadnagy. A nagykőrösi rendőrség távirata szerint csalás, lopás és hatóság elleni bűntényért 3 ízben összesen 8 évet ült. Legutóbb Erdélyben barangolt, Deés, Brassó, Kolozsvár, Nagy-Szebenben, mindenütt állást keresve. — Nagyváradra Brassóból jött; kabátját itt elzalogosította.

Pénzéből teljesen kifogyva került Steinhez, kinél — mint tegnapi számunkban írtuk — az agyafurt lopást elkövette. A továbbiak már ismeretesekek.

Az elzúllás lejtőjén haladó tanult embert vallomása szerint a nyomor készítette úgy ezen mint más több rendbeli gaztettei elkövetésére. Városi rendőrségünk kilétének legalaposabb megállapításáig erős őrizet alatt tartja s csak a biztos adatok kéznél léte után teszi át az ügyet az ügyészséghez a jeles elzúllott firmával együtt.

TAJÉKOZTATO.

Március 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Március 6. A »Biharmegyei korona takaré- és hitel-szövetkezet közgyűlése, d. u. 4 órakor.

Márcz. 8. Az izr. nőegylet hangversenye.

Március 11. A »Nagyvárad-i Gözmozdonyú Közutú Vasut« közgyűlése d. u. 8 órakor.

Március 13. Városi közgyűlés.

Március 15. Pályázatok beadásának határideje a városi hivatalokra.

Március 19. Meggyűlés.

Márcz. 20. Városi tisztújítás.

Márcz. 22—26. Sorozás Nagyváradon.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bűntestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **A pápa jubileuma.** A pápa kormányzása 25-ik évének megkezdése alkalmából márcz. 3-án tartották meg a Szent Péter-templomban a koronázási ünnepélyt. Ezt az ünnepséget 1870 óta nem a Szent Péter székesegyházban, hanem a Krisztus kápolnájában tartották meg. A gazdagon díszített bazilikában a szertartáson jelen voltak: körülbelül 30 bibornok, számos érsek és püspök, a külföldi és erre az ünnepre érkezett rendkívüli követelek, a diplomáciai testület, a római patriciátus és rendkívüli nagy közönség. A templom belsejében a díszszolgálatot a pápai katonaság látta el. Fél 11 órakor a sedia gestatorián hozták a bazilikába a Szentatyát, aki előtt az udvar ment és a nemes és a svájci testőrség vette őket körül. Miután a pápa, a kit lelkesen üdvözöltek, a trónon helyet foglalt, Serafino **Vannutelli** biboros énekelte az ünnepi mise után az »**Oremus pro Pontifice**«-t és a **Te-Deumot** énekeltek. Ezután a pápa szétosz-

totta az ünnepi áldást és fél egy órakor viharos ovációk között a Vatikánba tért vissza. Az ünnepélyen az udvari oratoriumban a **szász-weimari** herceg és hercegné, a **szász-koburg-góthai** hercegnő, **Liechtenstein** herceg és hercegné és **Trani** grófnő foglaltak helyet. A templomon kívül karabinierik tartották fenn a rendet. Inczidens nem fordult elő.

* **Ki akar honvéd lenni?** A hivatalos lap tegnapi száma közli a pályázati feltételeket, melyek mellett a budapesti Ludovika-Akadémiába és a soproni honvéd főreáliskolába új növendékek az 1902—1903. tanévre felvétetnek. A Ludovika-Akadémián, melynek végzett növendékei mint hadnagyok osztatnak be a közös hadseregbe vagy a honvédségbe, most 5 államköltséges, 30 alapítványi és 27 részben féldíjmentes, részben fizetéses hely jut üresedésbe s ide azok pályázhatnak, a kik az idén valamely főreáliskola vagy főgimnázium VIII. osztályát befejezik s 17 évüket betöltötték, de a 20-ikat még tul nem haladták. A honvéd főreáliskola az akadémiára készít elő. Itt 20 államköltséges, 20 alapítványos és csak 10 részben féldíjmentes, részben fizetéses hely jött üresedésbe, melyekre négy középiskolával lehet pályázni. A kérvényeket máj. 15-ig kell benyújtani s a pályázók felvételük előtt felvételi vizsgát tartoznak tenni. Bővebb tájékoztatást a honvédkerületi parancsnokságtól ingyen kapható »Tájékoztatóból« lehet nyerni.

* **Március idusa a jogakadémián.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémia hazafias polgársága márczius 15-ikét a szabadság hajnalhasadásának 54-ik évfordulóját e hó 15-én délután 5 és fél órakor az akadémia dísztermében a szokott pompával és lelkesedéssel a következő műsorral fogja megünnepelni:

Ünnepi beszéd. Tartja: **Szkalák Zoltán.**

»**Talpra magyar!**« Petőfitől. Szavalja:

Bodó László.

Alkalmi beszéd. Tartja: **Rátkay József.**

»**Márczius idusa**« Szávay Gyulától.

Szavalja: **Géczy Imre.**

Alkalmi felolvasás. Tartja: **Ujfalusi Sándor.**

»**Szent nyomok**« Várad Antaltól. Szavalja: **Dayka Endre.**

Az ünnepély minél nagyobb és hazafiasabbá tételére érdekében erősen buzgólkodik jogakadémiánk lelkes polgársága.

* **A t. Ház háznagya udvari tanácsos.** A **Budapesti Közlöny** tegnapi számában közli, hogy ő Feisége személye körüli magyar miniszter előterjesztése folytán csávossi és bobdai **Csávossy Béla** országgyűlési képviselő és képviselőházi háznagynak, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi czímet díjmentesen adományozta.

* **Eltűnt csendőrszázados.** A bécsi rendőrigazgatóság arról értesítette a budapesti állami rendőrséget, hogy **Inseli Szóts András** csendőrszázados még február huszonhatodikán elutazott Bécsből, a hol az utóbbi időben lakott s azt mondotta, hogy a magyar fővárosba utazik. Mindmáig azonban sem vissza nem tért övéhez, sem életjelt nem adott magáról. A budapesti rendőrség erre kutatni kezdte az eltűnt csendőrszázadost, de nem leltek sehoh. Nem lehetetlen, hogy valami baj érte. **Inseli Szóts András** Kolozsvárott született, 52 éves volt s csak nemrég ment nyugdíjba.

* **Kutya-macska pusztítás.** Hegyköz-Pályi községben mostanában már másodszer garázdálkodott veszett macska, a napokban egy ilyen dühödtt állat megmarta **Agod István** 18 éves ifjút. Hivatalosan konstatálták, hogy a macska veszett volt. A főszolgabíró elrendelte az összes ebek és macskák kiirtását a közégben. Ez a helyes intézkedés nagy riadalmat okozott nem ugyan a statárium alá eső négy lábúak, hanem a gazdák között. A megmárt ifjút felszállították a budapesti Pasteur-intézeibe.

* **A polgármester választása.** Elénken foglalkoztatja Nagyvárad város közönségét a márczius 20-iki tisztújítás. A törvényhatósági bizottság szabadelvűpárti tagjait ma, szerdán délután 4 órára értekezletre hívta össze **Hlatky Endre.** Az most már teljesen bizonyos, hogy sem **Rádl Odön**, sem a töhbi kombinációba vett egyének nem fogadják el a jelölést, bármily impozáns formában nyilatkoznék is meg a törvényhatóság összeségének bizalma. Erről különben hivatalos formában is értesülni fognak az értekezleten a törvényhatóság jelenlevő tagjai. Így nem lehet másról szó, mint a két belső tisztviselőről: **Komlóssy József** gazdasági tanácsosról és **Rimler Károly** főjegyzőről, akik között fog megoszlan a szavazat. Mindkét pályázónak nagy pártja van.

* **Kitiltott család.** Néhány nappal ezelőtt megemlékeztek a lapok **Jurenka Lajos** foglalkozás nélküli vizsgázott erdővédéről, akit őrtitnek vélték, mert a házigazdájával összekülbözött. Azóta kitűnt, hogy az illető nem elmebajos, hanem teljesen ép elméjű s csak az a baja, hogy családjának nem tudja megkeresni a szükségesekeket s így ösmerős jöszivű emberek könyörületéből él a szegény család. A rendőrség a szegény embert és családját kitiltotta a város területéről. A rendőrségnek kötelessége felügyelni, hogy a városban fel ne szaporodjanak az idegen vagyon és keresetnélküliek. Ez esetben csupán azt említjük fel, hogy a kitiltott család nem jár kolduini s gyermeke egy fél év óta már itt jár iskolába s úgy a család feje, mint az egész család nem közveszélyes. Ha ezeket figyelembe vesszük, tulszigorúnak látjuk a rendőrség intézkedését, különösen akkor, mikor tudjuk, hogy alig tesz valamit a minden felől beözönlő kétes ekzsztencziák ellen. Nyugodtan tűri, hogy a galicziai söpredék dolog nélkül itt elősködjék hitsorsosai nyakán. Azt a szigort szeretnénk olyanokkal szemben is látni, akik egy fűzér aszalt gombával és hosszú fűrtökkel vonulnak be Nagyváradra, de a kivezető utat többé soha nem találják.

* **A választók összeírása a megyében.** Biharvármegye választóinak névsorát már a jövő hónapban összeírják, hogy a névjegyzék még idejében keresztül mehessen a különböző retortákon. A vármegye központi választmányja tegnap délelőtt tartott ülésén tette meg az előkészületeket, a küldöttségi elnökök megválasztásával. **Szunyogh Péter** alispán elnökölt s **Wallner Odön** m. főügyész, **Hranyiczky Károly** árvaszéki ülnök, **Papp János** főjegyző, gr. **Zichy Odön**, **Fodor László**, **Keszthelyi Zoltán**, **Miskolczy Árpád**, **Cziffra Gerő**, **Fráter Kálmán**, **Juricskay Akos**, **Jerzsák István**, **Jancsó Dezső**, **Középegy Kálmán**, **Jancsó Károly** voltak jelen. — Első sorban megalakították a választmányt s letették az esküt. A választmány jegyzőjeül **Keszthelyi Zoltánt**, **Jerzsák Istvánt** és **Jancsó Károlyt** választották meg. Az összeíró küldöttségek elnökei az egyes választó kerületekben a következők: Biharon: **Csanády Jenő**; Nagyszalontán **Nagy Márton**; Berettyó-Ujfaluban: 1. **Ertsey Dezső** 2. **Csapó Dezső**; Hegyköz-Pályiban **Fráter Barna**; Bárádon: **Bakats Béla**; Margittán 1. **Dobozay Kálmán** 2. **Nyisztor Alajos**; Elesden: 1. **Bérczy Imre**, 2. **Juricskay Vid**; Magyar-Csékén 1. **Középegy Kálmán**, 2. **Szóllóssy Ferencz**; Ug-rán: 1. **Beóthy Pál**; 2. **Bigé György**; Székelyhidon: **Kovácsnay Marcell**; Tenkén: 1. **Eder Géza**, 2. **Verner Kálmán**; Belényesben: 1. **Horváth Endre**, 2. **Rednik Gábor**.

* **A nazarénus vallomása.** **Popov Illés** lipóczi lakos haragos ember volt, a kitől mindenki félt falujában. A kemény szívű házsártos ember egyszerre csak aláztatos és szelíd lelkű lett. A változásnak az volt az oka, hogy **Popov nazarénussá** akart lenni. De nagy bűn

hogy túladjon leányán és megszabadítsa magát a leányörzés kissé kényes gondjaitól.

A nélkül, hogy figyelt volna Jacob szemtelen fecsegésére, Johannes lesujva leült és reménytelenül sóhajtott:

— Ah, tehát igaz ez!

— Becsületemre igaz és az öreg úr idejét mostanában csak effele gondolatok foglalják le. Nem is hiszem, hogy a leányasszony tudna róla, bár ma a templom után oda fognak menni a j-gyűzőhöz, hogy ujesztendőt kívánjanak neki.

— Siessen ám kegyelmed, hogy megelőzze Morten Eskensent, különben csatát veszít!

— Ah Jacob, honnan merítsek bátorságot főnököm egyetlen leánya kezét megkérni! És hogyan tudjam meg, vajjon a leányasszony rokonszenvez-e az én csekélységemmel?

— Hát kegyelmed azt se tudja! — kiáltott fel Jacob, váltig csodálkozván — De hisz kegyelmed régen észre vehette volna, hogy a leányasszony szívesen vette, ha kegyelmed egyszer-mászor bátorkodott például —

— Semmi példán! szakította félbe Johannes, ki most bánatában hirtelen haragra lobbant. Soha nem vettem más bátorságot magának, mint mikor nagy ünnepeken kezeit csókoltam, mikor ő maga nyújtotta és jó atyja mindig jelen volt. — Hm, semmi más! — mondá Jacob és fűtyörészve ment ki az udvarra, de Johannes letűrlte arcáról a könyeket és gondolkodott, mily keserves sors, ha az ember látja, hogy minden boldogsága sirba száll.

*

Délután főnöke felzavarta mélabús gondolataiból. Felkérte, hogy menjen el Borróhoz és beszéljen vele. Ez t. i. újra kezdte híres kísérleteit végezni, a mennyiben megvakult emberek szeméit kivette, csodaorvosságot öntött bele, mire a szem megint visszanyerte látóképességét és még rövid idővel ez előtt orvosok, szemészek és sebészek nagy gyülekezete előtt bemutatta volt világraszóló kísérletezéseit egy élő kutyán a theatrum anatomicumban. A kísérlet nem sikerült, még pedig a mindig szkeptikus dr. Brinckmann véleménye szerint azért, mert ez a dolog kivihetetlen, Borro szerint pedig azért, mert a tinktúrája, mely az elefántgyógytárban készült, nem volt kellően előállítva. Mivel most Borro a kísérletet ismételni akarta és tapasztalta, hogy a pelikángyógytár segédje, Johannes nagyon jártas a vegytanban és a külföldön újabb desztilláló eljárásokat sajátított el, elhatározta, hogy szereit ezentúl Iversen gyógytárában készítteti és azért most Johannest kérte magához.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Főúri esküvő.

Budapest, márcz. 4. (Saj. tud. t.) Gróf Széchenyi István unokáját, gróf Széchenyi Béla leányát, *Hannát* a Szent István-templomban ma vezette oltárhoz Károlyi Lajos gróf. — A főúri esküvőn a Pesten tartózkodó arisztokrácia teljes számában megjelent. Az esketést Széchenyi győri püspök végezte.

Hegedüs lemondása.

Budapest, márcz. 4. (Saj. tud. táv.) A félhivatalos magyar távirati iroda írja, hogy Hegedüs beadta lemondását, melyre a változott parlamenti konstellációra való tekintetek vezették. Ugyanis mulhatatlanul szükséges volt, hogy a nemzeti pártnak a szabadelvűpárttal való egyesülése szentesítést nyerjen azzal, hogy a belépett párt egyik legkiválóbb tagja, Horánszky Nándor által képviselve legyen a kabinetben.

A kormányügyek vezetésében Hegedüs ismétellen kifejezte azon parlamenti követelmény szükségességét, a mi-

kor legnemesebb önmegtartóztatással följárta tárczáját. A kabinet jelenlegi politikájában változás nem fog beállani. A félhivatalos kömmünike dicséri még Horánszky törhetlen szabadelvűségét is.

A »Magyarország« Hegedüs lemondása alkalmából jelenti, hogy Horánszky a miniszteri tárczával egyidejűleg belső titkos tanácsosnak is ki lesz nevezve.

Hubatka Károly öngyilkossága.

Budapest, márcz. 4. (Saj. tud. táv.) Ma éjjel — mint tudósítónk jelenti — Hubatka Károly a Reichswehr munkatársa öngyilkos lett. Előbb fiatal nejét lötte agyon, csak azután fordítá önmaga ellen a fegyvert. Öngyilkosságának oka, elhibázott pénzüveletekből eredő anyagi zavar.

Kossuth Ferencz beteg.

Budapest, márcz. 4. (Saját tud. táv.) Kossuth Ferencz országgyűlési képviselő az országos 48-as párt elnöke ma érkezett haza Olaszországból. Utközben oly súlyosan megbetegedett, hogy orvosi tanácsára, komolyabb következmények kikerülése céljából, ágyba feküdt.

Ujítás az érettségén.

Budapest, márcz. 4. (Saját tud. táv.) Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a középiskolai tanulók ezentúl az írásbeli érettségi vizsgálaton latinról magyarra fordítsanak. Az idei érettségi vizsgálaton ezen rendelet még nem lép hatályba, azonban a tanuló már ez évben is két thezist fog kapni, és tetszése szerint a latinról magyarra, vagy a magyarról latinra való fordítását választhatja. A miniszter ezen rendelete az érettségi vizsga határozott könnyítését célozza, s a szakkörök helyesléssel fog mindenestre találkozni.

Henrik herceg utja.

St.-Louis, márczius 4. A kaszinóban adott reggelin a polgármester felköszöntötte Vilmos császárt és Roosewelt elnököt. Henrik herceg megköszönte az üdvözlést és azt mondta, hogy nagyon meghatóta az a vendégszeretet és szíveség, a mellyel mindenütt találkozott. Önök tudják — mondotta azután — hogy Németország mindenkor kész az Atlanti Óceánon keresztül üdvözlötlet váltani és kezét szoritani, ha arra való készséget talál. Én egy nemzetnek vagyok a képviselője, a mely mindenkor harczra kész, de nem harczra vágyó. Fejedelmem mindig a béke védője és békét akar tartani a nemzetekkel. Országuk terjedelme, kereskedelmük és pénzforrásaik nagysága mély benyomást tett. Ugy találom, hogy az Egyesült-Államok megérdemlik, hogy barátságban legyen velük a világ. (M. T. I.)

Aratások Amerikában.

New-York, márczius 3. A felső-Hudson és a Mohawk folyó megáradt. A new-yorki központi vasuton ezen a tájon szünetel a forgalom. Több vonatnak meg kellett állnia a víz közepén, mert a mozdonyok tüzeit eloltották a habok. Az utasokat csónakokban vitték biztos helyre. Pittsburgban és Pettersonban apad a víz. (M. T. I.)

A bur szabadságharcz.

London, márcz. 4. Kitchener jelenti Pretóriából, hogy a múlt heti harczokban elesett 69, megsebesült 15, fogságba esett 903 és megadta magát 105 búr. Kekevich és Greenfels csapatai üldözik Delarey hadát, a mely állítólag kis csapatokra oszlott. Methuen egy ezreddel Vryburgból Lichtenbergbe ment, hogy elvágja az ellenség útját.

London, márcz. 4. A »Standard« azt jelenti Klerksdorpból e hó 1-éről, hogy Gondonop csapata, a mely a podgyászesapatot kísérte, 580 emberből állott és két tábori, két Maxim-féle és egy pompom-ágyuja volt. (M. T. I.)

Bányakatasztrófa.

Resica, márcz. 4. A Resiczabánya mellett lévő Domán községben az osztrák-magyar államvasutársaság Almási nevű szénbányában az éjjel bányalérogrobbanás történt. Egy 60 méter vastag szénréteg leomlott. A munkásokat három kivételével kimentették. A bennrekedt három munkás valószínűleg meghalt. A leomlott szén eltávolításán sok munkás dolgozik.

Ipekben nyugalom van.

Konstantinápoly, márcz. 8. Az »Agence de Constantinople« hivatalos török forrásból arról értesül, hogy Ipekben most rend és nyugalom van. A krasznikok törzse, a mely verbosszu céljából összegyűlt, ismét széteszt. (M. T. I.)

Szocialista kongresszus Jaures programját elfogadta.

Tours, márcz. 4. Az itt tanácskozó szocialista kongresszus egyhangulag elfogadta Jaures programját és magáévá tette a következő elveket: Minden sztrájk a munkások akaratától függ. A szocialisták nemzetközi békét akarnak és azért általános, egyidejű lezserelést követelnek. A kapitalisztikus társadalmi rend helyett kollektivistikus társadalmi rendet akarnak. Végül határozatilag kimondották, hogy a szocialista párt tagjai jövőre a párt beleegyezése nélkül nem vállalhatnak miniszteri tárczát. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Deér (Kaposvár). Megjötték. Viszont megy a rendes küldemény. A másik kérdéses dologban egyik munkatársunk információt fog szerezni. Üdvözlét.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. márcz. hó 4-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 18.—17.—. Kétszeres buza 14.—13.40. Rozs 14.—13.60. Arpa 11.80.—11.20. Zab 14.—13.40. Tengeri: 10.—9.60. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.80. Köleskása 23.50. Burgonya 5.70. 100 kiló lángliszt 29.60. zsemlyeliszt 29.20. fehérkenyér liszt 28.40. barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 5.80. szalma 1.20 Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapja —.—, magyar gyapja —.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 38.—, mész 1.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 25.—, köles —.—, repce —.—, dió 42.—, mogyoró —.—, aszalt

Szilva 44.— Egy kilogramm savanyu káposzta 24, szalona 1.12, sertéshus 1.04, juh-hus 68, veres hagyma 20, fog hagyma 64, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 22. Egy liter kóla 44, mm. büköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Marha ártáblázat 1902. március hó 4-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 620—700, egy pár másodrendű jármás ökör 520—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—500, 1 drb fejős tehén 110—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—290. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 1 drb. veres borju 26—50, 1 drb. fél éves borju 44—60, 1 drb egy éves borju 48—78, két éves borju 70—190. 1 drb hizott sertés 84—90, 1 ár fél éves 34—42, 1 pár egy éves sertés 48—76, 1 pár két éves sertés 80—130. 1 drb igás ló 160—230, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1902. évi márcz. hó 4-ről. Tiszta buza körülbelül 360 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 100 hltr, árpa 60 hkl. zab 150 hltr, tengeri 260 hltr, burgonya 350, hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 170, sovány 180, süldő 570, malacz 304, hizott marha 55, jármos ökör 364, fejős tehén 269, borju 260, bivaly 7, juh és kecske 110, ló 596.

Kelch Jónó és Társa

Tőzsdei jelentése.

— a Tőzszetul. eredeti távirata. —

Műveletk.

Budapest, március 4.

Buza októberre	7.84
Buza áprilsra	8.80
Tenger	5.14
Rosz okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, rapca, apr.	

Értéktőzsde.

Budapest, március 4.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasut.	624.50
Rimamónási	416.—
Magyar jelképek	433.—
Salgótarján	
Wagon-közvet.	

Hivatalos Árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsze 1902. március 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.05
Magyar koronajárdék	97.45
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Halmereki jog megváltási kötvény	101.—
Hörveth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	192.25
Tiszszalárványi szeszi sorsjegyek kölcsön	136.50
Osztrák járadékpapírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.35
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	98.90
Osztrák államsorsjegyek	155.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	717.—
Osztrák hitelintézet részvény	697.50
Párisi vista	95.50
80 frankos arany (Napoleon'or)	19.08
Nemzetbiztosítási márká	117.20
London vista	239.95
80 markás arany	35.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó ház

Damjanics-utcán, nagy telek és gyümölcsös kerttel forgalmas helyen.

Megkeresések **Bereczky Lajoshoz** rendőrség czimzendők.

50

UJ PAPIR-ÜZLET!

Papirkereskedés és könyvkötészet!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy a már 12 év óta fenálló könyvkötészetemmel kapcsolatosan egy mai kor igényeinek megfelelő

papirkereskedést

rendeztem be, hol mindennemű

papir-, író-, rajzszerkek és névjegyek,

valamint minden e szakmába vágó cikkek a legjobb minőségben raktáron vannak.

A nagyérdemű közönség eddigi jó akaratára engedem reménylenem, hogy becses bizalmát a jövőre nézve is kiérdemlem.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

SCHMIDT GYULA,

könyvkötő és papirkereskedő

Nagyvárad, Bazár-épület (színház-oldali rész).

Ugyanott két tanuló felvétetik.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Levelező-lapok nagy választékban!

HOFFER BERTALAN

paplan és matrác különlegességek gyártása
NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár-épület).

Milyen csalódás

éri azokat, kik mindent hisznek, azt is, hogy a házilag elkészített paplanokat a kereskedők készítik a saját műhelyükben, pedig az nem igaz, mert csak az én gyári helyiségemben készülnek a valódi, kitünő

PAPLANOK!

Ez a házilag készült, valódi paplan, a többi csak rossz utánzat, a mit a vevő, sajnos, csak a saját kárán tud meg, de már későn.

Ruge paplan.	1 frt 60 kr.	Kasmier paplan.	2 frt 40 kr.	Gloria paplan.	3 frt 25 kr.
Jobb	1 > 80 >	Jobb	3 > 60 >	Atlasz v. selyem paplan	6 > — >
Gratíoz, kelengye-paplan, atlasz		10 frt.		Valódi gyapju kasmir	10 frt.

Paplan-áthuzás jutányosan elvállaltatik.

Szabóknak különösen ajánlom táblás és méteres vattáimat

Tisztelettel **HOFFER BERTALAN** Fő-utca, (Bazár-épület).

89

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utcán, a Nyiry-házban levő

férfi-szabó üzletemet

most újonnan rendeztem be a legjobb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulasztatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártolásiért köszönetemet kifejezzem; egyúttal kérve továbbra is a szives támogatásukat, mellet igyekszem fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,

férfi-szabó.

16.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

☒
FLEGMANN ÁRMIN
 Nagyvárad, Bémer-tér.

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legizlésebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányu vászon és asztalneműekben, — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000 91 koronáig.

ÜZLETI ELV

szigorú szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

Megérkeztek!

Gazdasági vető- és kerti veteménymagvak egész friss minőségben.

Kaphatók ólomzárral ellátott eredeti 5, 10, 25 kilós zsákokban

továbbá mindennemű ásvány és gyógyvizek, valamint fürdési czélokra szolgáló *moór savak*.

Tisztelettel:

Kádár János,

fűszer és esemege kereskedés.

93.

A vásártelki moór sónak kizárólagos elárúsítója.

Legmegbízhatóbb vetőmagvak.

A tisztelt gazdaközönség szíves figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **MAUTHNER ÖDÖN** budapesti nagykereskedő cégtől mindennemű legbiztosabb, fajazonos és csiraképes

gazdasági-, vetemény- és virágmagvak

beérkeztek és azokat bármily mennyiségben, a legelőnyösebb napi árban árusítom.

Az állami magvizsgáló állomás zárjeggyével ellátott, hivatalosan plombozott, arankamentes, valódi provence-i, olasz és magyar luczerna, styriai vörös lóhere, valódi oberndorfi és eckendorfi mamuth és buczok-répa magvak, a legszebb pázsitnak való skót és francia fűmag-keverék és angol perje. Továbbá mindennemű legszebb és legmegbízhatóbb faj gyümölcs és virágmagvak. — Nagy raktárt tartok mindenféle gazdasági czikkekből u. m.:

Vasgálicz, kékkő, szóda, raffia-háncs, ojtóviasz, ojtógyapot, azurin, gépolaj, Creolin, Carbol, Carboleum stb.

Csomagolás ingyen.

Telefon szám: 120.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Popper József,
Nagyvárad, Fő-utca.

90.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mindennemű bőjti áruk nagy választékban.

Prágai sonka, friss conservált halak és sajtok.